

A hálózatok csodálatos világa

Előszó

2011. december 01-én néhány barát az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában összeült egy terített asztal köré, hogy a történelemről mint a hálózatok realitásának elfogadási lehetőségéről és gátjáról beszéljessen. A beszélgetés aztán – a barátok heterogén szakmai tudása miatt is – szélesebben kezdett hömpölyögni, mint ahogy azt az eredeti célkitűzés megfogalmazta. Kiemelték, hogy a „hálózatosodás” a közbeszéd témája, azonban még korántsem történt meg az a fajta tényleges szemléletmód-váltás amelyik megalapozhatná a tudatossá tett, élhető hálózati társadalmat. Egyszerűbben: mindenki hálózatokról beszél, de senki sem tudja igazán mit is jelent ez. Ennek részben oka lehet az is, hogy a történelmi sztereotípiáink megakadályozzák az érdemi paradigmaváltást, illetve oka másrésztől az is, hogy az eddigi társadalmi hálózat vizsgálatok gyakran csak időbeli metszeteket és nem teljes folyamatokat írnak le.

Ez az első beszélgetés világossá tette, a téma hihetetlenül komplex, amelynek mindenki egy-egy részét látja, azt viszont magas szakmai szinten. Az egyes bemutatkozó előadások a következő témákat járták körül:

Czakó Kálmán (habilitált egyetemi docens) – komplex társadalmi modell
Bozsonyi Károly – (KRE rektorhelyettes) előrejelezhetőség a hálózatokban
Dávid Bea – (SOTE egyetemi docens) a paradigmaváltás szükségessége
Veress Gábor (MTA doktora, egyetemi tanár) – energiaszintek a kémiában és a hálózatokban
Turecsányi Károly (MTA doktora, egyetemi tanár) – logisztika és hálózatok
Köpeczi-Bócz Tamás – (Türr István Képző Központ főigazgatója) a kapcsolat a társadalomban (hatalom)
Garaczi Imre – gazdasági hálózatrendszerek és értékek (pénz)
Bertalan Péter – (egyetemi docens) Hallgató hálózatok (a hálózatosan szerveződő katolikus egyház)
Homicskó Árpád – (KRE ÁJK dékánhelyettes) a hálózatok jogi környezete
Birher Nándor- Keresztszeghy Fruzsina – (habilitált egyetemi docens, - szociológus) értékteremtő hálózatok LEADER HACS kutatás

A témákhoz prezentációk készültek, amelyek a teljesség igénye nélkül kívánják az egyes területeket röviden bemutatni. A beszélgetés végére világossá vált: valami újat kezdtünk el közösen látni. Azonban ezt az „újat” még megközelítőleg sem voltunk képesek kimondani. Részben mert az út elején vagyunk, részben mert a feltárulkozó valóság jóval komplexebb az eddig megszokottaknál, részben mert a „hálózati valóságot” csak „hálózati módszerrel” tudjuk megragadni. Ugyanaz a vívódás van bennünk, mint Wittgensteinben a filozófiával kapcsolatban: „A filozófia helyes módszere a következő lenne: Semmit sem mondani, csak amit mondani lehet, tehát a természettudomány tételeit – tehát valami olyat aminek semmi köze a filozófiához, és valahányszor másvalaki valami metafizikát akarna mondani, bebizonyítani neki, hogy a kijelentéseiben szereplő jelen némelyikéhez nem fűzött jelentést. ... Az én kijelentéseim oly módon nyújtanak magyarázatot, hogy aki megért engem, végül felismeri azt, hogy értelmetlenek, ha már fellépén rájuk túllépett rajtuk.” (Tractatus 6.53 – 6.54)

Mindannyian éreztük: „amiről nem lehet beszélni, arról hallgatni kell”. De lehet-e a hálózatokról beszélni?

Birher Nándor